

§ 34

Motion 8-2021 om regional fysisk planering och bostadsförsörjningsplanering

Dnr 821-2021

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår fullmäktige besluta att avslå motionen.

Reservationer

Glenn Berggård (V) reserverar sig mot beslutet.

Yttrande till beslutsförslaget

Regional fysisk planering är ett viktigt verktyg för hållbar regional utveckling och för tidiga dialoger mellan kommuner och regionala planeringsaktörer om viktiga strategiska utvecklingsfrågor. Dessa behöver dock inte ske inom ramen för plan- och bygglagen (PBL). Region Norrbottens har påbörjat arbetet med att utveckla sin roll i den regionala fysiska planeringen genom framtagande av *Strukturbild Norrbotten* som pågår 2020-2023. Under processens gång kommer frågan om hur förankring, möjligheter och behov i länet av framtida regional fysisk planering inom PBL att undersökas.

Sammanfattning

Mot bakgrund av de omfattande planerade investeringarna i olika delar av Norrbotten och även i angränsande kommuner i Västerbotten, anser Glenn Berggård (Vänsterpartiet) att regional fysisk planering behöver införas även i Norrbotten. Han föreslår därför i en motion att regionfullmäktige ska besluta att:

- Region Norrbotten påbörjar arbetet att genomföra regional fysisk planering enligt PBL
- Inriktningen på arbetet ska vara att bidra till ett mer jämlikt och jämställt Norrbotten.
- Regionplanen ska innehålla ett bostadsmål i den regionala bostadsplaneringen som anger hur många bostäder, varav minst hälften hyresrätter, som behöver byggas i Norrbotten, och byggandet ska därefter fördelas på kommunerna i Norrbotten.
- Hos riksdag och regering efterfråga finansieringsstöd för hyresrättsproduktion i delar av länet med bristande bostadsmarknad.

Regionala utvecklingsnämnden har 2022-02-01 § 14 föreslagit fullmäktige avslå motionen.

Ärendets behandling under sammanträdet

Glenn Berggård (V) föreslår bifalla motionen.

Anders Öberg (S) stödjer Glenn Berggårds förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer det liggande förslaget mot Glenn Berggårds förslag och finner att regionstyrelsen bifaller det liggande förslaget.

Ärendet

Bakgrund

Enligt motionären förändrades Plan- och bygglagen (PBL) den 1 januari 2019, till att medge att regionerna kan bedriva regional fysisk planering.

Enligt Glenn Berggård tar de olika kommunerna i Norrbotten olika ansvar för bostadsförsörjningen och de nu omfattande investeringsbehoven kan behöva följas av en samordning avseende bostadsförsörjningen. I den regionala fysiska planeringen anser han därför att det bör identifieras "bindande" bostadsmål fördelat på kommunerna.

Om regional fysisk planering och regional utvecklingsplanering

Det går att bedriva regional fysisk planering både inom och utanför plan- och bygglagen (PBL). Om regional fysisk planering sker inom PBL så benämns det regionplanering och utanför PBL kallas det regional utvecklingsplanering. Regionplanering berör några få regioner medan alla län ska arbeta med regional utvecklingsplanering.

I dagsläget är det två regioner i Sverige bedriver regional fysisk planering enligt PBL. Dessa regioner ansvarar då för att upprätta en regionplan. Processen att ta fram en regionplan enligt PBL är liknande som för att ta fram en kommunal översiktsplan. För att bli regionplaneupprättare krävs att regionen lämnar in en begäran om detta till finansdepartementet. Det är viktigt med ett förankringsarbete mot kommunerna i länet då regionen måste ha stöd av en majoritet av länets kommuner i frågan. Utöver detta måste regionen inom organisationen ha kapacitet att ta på sig ansvaret. Regionplanering handlar om att på en övergripande nivå planera och utreda frågor av regional betydelse som berör fler än en kommun. Syftet med regional fysisk planering är att den ska underlätta för den kommunala planeringen och övriga regionala planeringar. En regionplan är inte bindande utan ska fungera vägledande för kommunernas planering och fungera som ett beslutsunderlag. Det är därför inte möjligt att, som motionären föreslår, ange bindande mål för det kommunala bostadsbyggandet. Bostadsförsörjningen ansvarar kommunerna för enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383).

Det finns goda möjligheter för samverkan kring regional planering, så kallad regional utvecklingsplanering, utan att göra det med regional fysisk planering enligt Plan- och bygglagen. Regional utvecklingsplanering styrs av flera lagar och förordningar och resulterar i olika planer, strategier och program. Av dessa är det främst regional utvecklingsstrategi, länsplan för regional transportinfrastruktur och regionala trafikförsörjningsprogram som har koppling till fysisk planering. Andra exempel på regional utvecklingsplanering är

att arbeta med regionala strukturbilder och att ta fram olika typer av rumsliga analyser av mellankommunala och regionala frågor.

Pågående arbete

I den regionala utvecklingsstrategin för Norrbotten anges fysisk planering på kommunal och regional nivå som ett prioriterat område. Syftet är att lyfta strategiska samhällplaneringsfrågor i ett större regionalt perspektiv och över kommungränser för att tillsammans hitta fler samordningseffekter och smartare prioriteringar.

Att regionen borde ha uppdrag och mandat att ta ansvar för den regionala fysiska planeringen är en av de påverkansfrågor som regionstyrelsen tidigare har beslutat om (RS 2019-02-27, § 69)

Som ett led i detta arbete har den regionala utvecklingsdirektören fått i uppdrag att undersöka möjligheterna för att få uppdrag inom regional fysisk planering (beslut i RUN 2019-02-26, § 24)

Regionala utvecklingsnämnden har i sitt svar till finansdepartementet (Dnr 00506-2019) rörande *En ny regional planering* påtalat att Norrbotten har behov av regional samordning av planeringsfrågor. Behovet är första hand att skapa samordningsplattformar för dialog om viktiga mellankommunala och mellanregionala planeringsfrågor. I en möjlig förlängning, när och om det finns stöd för det i länets kommuner, kan Region Norrbotten komma att söka att upprätta regionplan enligt Plan- och bygglagen (PBL).

Region Norrbotten arbetar för närvarande med regional utvecklingsplanering och med att utveckla sin roll i den regionala planeringen genom att ta fram *Strukturbild Norrbotten* som beräknas vara klar 2023. Framtagandet av strukturbilder är en del i genomförandet av den regionala utvecklingsstrategins insatsområde Hög livskvalité i attraktiva livsmiljöer.

I processen för framtagandet av *Strukturbild Norrbotten* ingår att skapa samordningstillfällen och mötesplatser för samplanering mellan de regionala och kommunala planeringsaktörerna. Inför arbetet med strukturbilder har Region Norrbotten tagit fram en vägledning för samverkan inom regional planering.

Strukturbild Norrbotten ska koppla samman den regionala utvecklingsstrategin med kommunernas översiktsplaner och har även som syfte att höja regionens kapacitet och förmågor som regionalt utvecklingsansvarig inom fysisk planering. Ett exempel på kunskapsunderlag som har tagits fram är *Regional elnätsanalys* och *Hållbarhetsanalys av regional transportplanering*. Inom regeringsuppdraget *Hållbar regional utveckling* fördjupas underlagen till strukturbilden med ett förstärkt hållbarhetsperspektiv. Exempel på aktiviteter som pågår är bland annat sociala hållbarhetsanalyser av den regionala transportplaneringen och insatser för hälsofrämjande samhällsplanering hos regionala och kommunala aktörer.

Sammanfattat så är regional fysisk planering ett viktigt verktyg för hållbar regional utveckling och för tidiga dialoger mellan kommuner och regionala planeringsaktörer om viktiga strategiska utvecklings- och markanvändningsfrågor oavsett om den sker inom eller utom PBL. Detta blir särskilt viktigt i det läge länet nu befinner sig i med en stark utveckling. Beslut om regional fysisk planering enligt PBL måste föregås av noggranna utredningar och drivas av ett behov från kommunerna av regional samordning av vissa planeringsfrågor som gynnas av ett regionalt perspektiv. Beslut att ansöka om att ansvara för regional fysisk planering enligt PBL bör därför inte tas i nuläget utan avvakta resultatet av *Strukturbild Norrbottens* genomförande där det ingår att undersöka kommunernas behov av regional planering och att utveckla Region Norrbottens egen kompetens i frågan.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

En god samhällsplanering är en förutsättning för ett samhälle som är jämställt mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. På regional nivå kan det innebära att särskilt undersöka jämställdhetsaspekter och andra hållbarhetsperspektiv i de regionala planerings- och styrdokumenterna. Detta kan och ska göras oavsett om den regionala fysiska planeringen sker inom eller utanför ramen för plan- och bygglagen (PBL), därför bedöms inte beslutet ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Regionala utvecklingsnämndens protokoll 2022-02-01 § 14

Motion om regional fysisk planering och bostadsförsörjningsplanering

Protokollsutdrag skickas till:

Regiondirektör

Regional utvecklingsdirektör